

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De appellationibus. Consilium CLXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

no 1539. sic ut ab eo die usque ad 14. Iunii 1540. plusquam annus intercesserit * Est autem aperto iure cautum, c. *Quarenti de off. & potest. iud. deleg.* Iudicem delegatum non posse per excommunicationem aut aliter procedere ad suam sententiae executionem, nisi intra annum à lata sententia; cum lapsu anni expiret omnis illius potestas.

Neque obstat, quod Matthias novum scriptum impetraverit pro executione facienda: nam per illud fuit dicto Decano S. Petri tantum data potestas continuandae executionis cœptae, uti ex illius tenore patet. Cum ergo cœpta executio ipso iure sit nulla, ut dixi, neque huiusmodi vitium per posterius scriptum sit purgatum, nullâ scilicet mentione huiusmodi vitij factâ in supplicatione appellantis, non potest ulla validitas sequentium constitui, *cap. principatus l. q. 1. c. Non firmatur De 8 regul. iur. lib. 6.* * Si enim non valet excommunicatio, si illa ipso iure nulla est, ut verè nulla est, quia à iudice incompetente illata (nulla enim maior est nullitas, quam quæ ex defectu jurisdictionis emergit, *gloss. ult. & ibi Doct. in clem. 1. De sequest. poss. & fruct. Alex. consil. 77. In causa. n. 8. vol. 2.*) sequitur omnes insequentes executiones & aggravationes esse nullas, eò quod per saltum in censuris procedi non debeat, & præsertim sine legitima monitione præcedente. Vnde tantum monitio per Decanum facta 14. Iunii anno 1540. ut dixi, fuerit ipso iure nulla, necessum est, quod nullitas quoque vitio laborent omnes sequentes censuratum ulteriorum literarum; quia canonicam monitionem antecedentem non habent. * Est autem certi juris, excommunicationem delegati Iudicis non præmissâ monitione canonica ipso iure nullam esse, c. *Sacro de sent. excommunic. Rota decis. 559. alias est 23. utrum excommunicatio in antiq. sic ut, cum ex hac parte iustificata sit appellati causa, meritò in cognitionem admitti poterit appellationis discussio.*

De desertione appellationis nihil dicendum esse arbitrati sumus, quod illa ex actis & temporis supputatione sese offerat, & nullo negotio deprehendatur: maluimus enim solliciti esse pro reiectione appellationis seu confirmatione sententiae à qua appellatum dicitur; cum declaratio desertionis sententiae priori conjungi non possit, neque numerum sententiarum conformium faciat, *Rota decis. 21. Nota. quod ubi tres, alias est 3. sub tit. de sent. & re iud. in antiquis.* † Hoc tamen addo, desertâ appellatione, Iudicis appellati jurisdictionem esse extinctam, nullasque alias illius esse partes, quàm ut declaret sententiam esse desertam, remittendo illam ad Iudicem à quo, *de quo tamen vide decis. Rota. 98. in novis.* Vnde existimo partes Reverendi Domini Abbatis esse, ut appellationem Matthiae declaret esse nullam, aut saltem iniquam.

De appellationibus.

S V M M A R I V M.

Appellatio quando interponenda.

1. Appellatio coram Iudice à quo interponenda.
2. Appellatio quando coram testibus interponi possit.
3. Apostoli si non petantur, sit appellatio deserta.

4. Apostoli quomodo & à quo petendi.

5. Appellationis tempus exactè observandum & præbandum.

6. Appellans ultimo die decendij debet veram exprimere.

7. Absolvipetens ad cautelam quid observare debeat.

8. Appellatio à die notitia quando permittatur.

9. Excommunicationis sententia trahit secum executionem.

10. Appellationis causa quando intra eandem diocesim committi possit.

11. Excommunicari quomodo possint collegia.

CONSILIUM CLXVIII.

EVENIT, venerabilis Domine Præpositus, quod nuper me suspicari dixi, cur pro parte Reverendi Domini Abbatis Heyleshemensis tam præcipitanter & importunè petita fuerit absolutio à censuris ad cautelam, nullâ parti adversæ permissâ facultate, seu termino dicendi contra litteras Apostolicas Domino Præposito præsentatas, & illius jurisdictionem: nam ex instrumento appellationis, quod postea extrajudicialiter protulit, liquidò constat de nullitate dictæ appellationis, & defectu petitionis apostolorum; quod paucis demonstrabimus: quia exactiorem demonstrationem reservamus in id tempus, quo permissa potestate dicendi, & excipiendi de defectu jurisdictionis, & litterarum Apostolicarum iustior erit occasio; nunc enim in hoc tantum laborabimus, ut demonstremus petitioni pro parte Domini Mercurini de laillon Opponentis propositæ, quâ petijt sibi annui terminum dicendi contra litteras & jurisdictionem Domini, ante omnia esse annuendum.

Quòd igitur per exhibitionem dicti instrumenti nihilomagis iustificata sit petitio Appellantium, sed potius improbata, liquet primum ex eo, quòd appellatio non sit interposita coram Domino Officiali Cameracensi. * Interponenda est enim appellatio coram eo, qui gravamen intulit, c. *vs. debuit de appell. l. 1. §. si quis ipsius D. Quando appell. sit, Spec. in tit. de appell. §. qualiter vers. item cantus, Angel. cons. 130. Visis omnibus.* † Nam extrajudicialis appellatio coram Notario & testibus duobus tantum casibus permissa; quando scilicet iustus metus appellare volentem impedit, ne Iudicem adeat; aut Iudicis copia seu præsentia haberi non potest, d. *§. si quis ipsius c. fin. De appell. Clem. 1. de appell. Ang. d. cons. 150.* Quibus tamen casibus necessarium est coram Notario & testibus, coram quibus extrajudicialiter appellatur, protestari, & expressim declarare, quòd vel iudicem metuat appellans, vel ejus præsentiam habere non possit: nam omissa huiusmodi formali protestatione, ipsa appellatio est omnino nulla ex defectu formæ, neque devolvit causam ad superiorem, *Panor. Imol. & alij in c. fin. Cassador. decis. 8. De appell. Secinus cons. 45. Visa appellatione vol. 1.* Cum ergo per exhibitum instrumentum constet coram Domino Officiali (qui sententias & decreta tulit, à quibus appellatum prætenditur) appellatum non esse, neque pro parte appellantium aliquis metus aut defectus iudicis præsentiae allegetur, & in eodem instrumento nulla extet protestatio de metu vel absentia; consequens est, ut ipso iure nulla dici debeat huiusmodi appellatio; sic ut neque Domino Iudici

juris-

iurisdictionem dare, aut decreto aliquo confirmari vel approbari possit.

Neque utiliore efficaciorēque facit hanc appellationem intimatio seu inlinuatio ejusdem appellationis postea facta; Nam ut intimatio subsequens valeat, & appellationem corroboret, necesse est, ipsam appellationem extrajudicalem utile initium habere, hoc est interpositum esse coram honestis personis, propter iudicis metum vel absentiam, *Cassador. d. decis. 8.* quod hic dici non potest. * Deinde præsuppositio utili initio dictæ extrajudicialis appellationis, ultrò resoluta est dictæ appellationis potestas; ex eo, quod non constet postea petitos esse apostolos: par enim est causa ejus, qui omnino non appellavit, & qui appellavit, sed apostolos non petijt, *l. fin. §. illud C. De tempor. appel. Clem. Quamvis de appel.* Omisso namque apostolorum continet renuntiationem & desertionem appellationis, *d. Clem. Quamvis*, & desertio eo loco constituit appellatorem, quo futurus erat si non appellasset, *Clem. Sicut. de appel. c. Ab eo eod. tit. lib. 6.*

4 Quod non petitorum apostolorum vitium non eluitur per eorundem petitionem coram Notario factam, ejusdemque Notarii testimonialē responsionem: nam eo casu, quo utili initio appellatio extrajudicialiter coram persona honesta interponitur, si intra tempus juris iudicis præsentia haberi potest, adeundus est & apostoli ab eo petendi, *ant. de Brut. in c. Ex ratione vers. ex his deciditur De appel. Felim. in c. Extrajudiciali nu. 5. De prescript. De quo tamen dubitare videatur Cassadorus, d. decis. 8.* in proposito tamen casu res est manifesta; ex eo, quod insinuatio Domino Officiali postea facta sit, quæ pro appellationis renovatione haberi debet: unde sicuti ab initio oportuisset petere & repetere apostolos; ita quoque nunc post hujusmodi insinuationem, quam appellantes simpliciter fecerunt, non exhibita copia appellationis, neque petitis apostolis. Et quamvis postea ex intervallo hujusmodi copiam per servitorem Notarii misisse dicatur; fuit tamen hujusmodi missio simplex, nec adjunctam habuit aliquam petitionem apostolorum, quæ in omnem eventum cum debita instantia fieri debet, *d. c. a b eo. d. Clem. quamvis.*

5 Sed nec hic subsistendum est: nam etiam si constaret de appellatione coram Iudice interposita, neque ullus esset defectus in petitione apostolorum; non constaret tamen, an legitimo tempore esset interposita; cujus probatio appellanti incumbit, quæ de momento ad momentum currit tempus, *glos. & Bart. in l. 1. §. dies D. Quando appel. sit.*

6 † Vique adeo, ut traditum sit, *Fulg. Ang. & alij in d. §. dies, Felim. in c. Quod ad consultationem nu. 26. De sent. & re. ind.* quod appellans in ultimo die decendij debeat appellationi inferere horam diei, alioqui non extare probationem appellationis tempore debito interpositæ. Atque hinc est, quod Appellantes consulto & callide ab exhibito ne sententiæ seu decreti, unde se appellasse dicunt; † cujus tamen sententiæ seu decreti exhibitio perinde necessaria est petenti absolutionem à censuris ad cautelam, ut exhibitio appellationis, *Innoc. & alij in c. Solet & in c. Venerabilis De sent. ex-*

*com. & in c. 1. & c. Apostolica de except. Paul. Paris. cons. 27. ad resolutionem n. 45. & seq. vol. 4. * Quam considerationem non turbat, quod hæc appellatio dicatur à die notitiæ interposita, eoque respectu nihil inter sit scire tempus latæ sententiæ seu decreti; cum tunc etiam post decendium interposita appellatio utilis sit. Nam appellatio à die notitiæ post decendium tunc tantum permittitur, cum adversus absentem & qui procuratorem non habuit fertur sententia; secus si procuratorem habuit, *l. 1. in fin. D. Quando appel. sit & ibi glos. & Bart. Guido Papa in tract. de appel. quest. 77. & 102.* Iam verò ex tenore ipsius appellationis, quam apellantes exhibent, constat eos procuratorem habuisse, & per illum coram Domino Officiali causam defendisse.*

Cui proxima est alia consideratio, quæ etiam sese ultrò offert ad demonstrationem nullitatis dictæ appellationis quod ex tempore supplicationis pro obtinendo rescripto Domino Papæ exhibitæ, constet appellantes magis ab executione præcedentis decreti, quam ab ipso decreto appellasse; quod non est permittendum. † Sententia enim excommunicationis lata trahit secum executionem, à qua si non est appellatum tempore congruo, appellatio à futura denuntiatione & literarum traditione inutilis & nulla est, *c. Pastoralis §. fin. in fine De appel.* nam non appellando ab eo decreto seu sententia, in cujus executionem necessariam sequentia veniunt, censetur pars ut antecedenti, ita & consequenti acquiescere, ut eleganter consulendo respondit Andreas Barbatia in specie ab hac non multum dissimili, *cons. 7. Vis dubijs eleganter in princ. vol. 3.*

Sed videamus nunc, an præsupposita omnimoda validitate appellationis, absolutio ad cautelam statim in limine iudicij impendi debeat? In qua questione duo potissimum expendenda veniunt, quæ appellantes obijciunt de nullitate sententiæ Domini Officialis; quorum alterum est, quod Officialis Cameracensis incompetens Iudex fuerit, ex eo, quod dum actor & reus ejusdem sunt diecesis, causa intra eandem committi debeat, *c. statutum §. cum verò De rescript. lib. 6.* Alterum, quod Abbas & conventus excommunicari non poterint, quia universitates & collegia excommunicari non possunt, *c. romana §. fin. De sent. excommunic. lib. 6.* Sed neutrum hic prodesse debet appellanti-
bus ad obtinendam statim hujusmodi absolutionem. * Nam quod ad illud prius attinet, obtinet ea juris dispositio in literis iustitiæ, vigore quarum quis ad iudicium evocatur, & minime in litteris seu executionibus literarum Apostolicarum, *to. Monach. in d. c. statutum in princ. nu. 3.* quales sunt executiones reservatæ pensionis. In his enim cessat ratio, quæ militat in delegationibus ad causas ac lites: nam hæ cognitionem desiderant, ac sic frequentiorē partium comparitionem, in quo molestia & expensarum magnitudo propter locorum diversitatem & distantiam consistit. At literæ gratiarum executoriæ cognitionem nullam admittunt, aut postulant, sed tantum præceptum & mandatum quod citra partium incommoditatem tam ex alio ac diverso, imò etiam longinquo, quam eodem aut propinquo loco fieri potest. Atque

Atque ita aliquoties in auditorio Rotæ Romanæ decisum & iudicatum fuit, *decis. 392 nota quod si, in forma. & decis. 55. utrum e. statutum, alias est 565. sub tit. De concess. preben. in antiquis: mandatur enim huiusmodi litteris tantum mera executio. Et licet vigore eandem citatio fieri possit; tamen non ad effectum cognitionis, sed monitionis seu fidei faciendæ de paritione; idque incidenter, quia pars parendo, comparitione nulla opus habet, Rota decis. 393. nota ex hoc & d. decis. 55. utrum e. statutum sub fin. vers. nec obstat. Quod ad alterum attinet, nihil definire potest D. Iudex in præfenti huius processus statu: quia non constat adhuc de ipso decreto nec excommunicationis forma, quæ variari potest, & interdum utiliter ferri etiam in collegium seu conventum: veluti si dixerit, Excommunicamus Abbatem & omnes de conventu, qui noluerunt parere mandatis meis, Hostien. in Summa De dolo & contum. §. fin. vers. ergo per ipsum, Phil. Franc. in d. c. Romana §. fin. nu. 5. & alij quibusdam modis, de quibus apud Doctores disputatur, Ioan. Monach. ad d. c. Romanam. 11. & ibi Phil. Probus nu. 9. Felin. in c. dilectus 2. De simonia nu. 6. Cùm etiam inquirendum sit in voluntatem & intentionem excommunicantis, an excommunicando conventum intenderit singulares personas, an conventum ipsum excommunicare. In quo articulo in dubio præsumitur singulares personas magis voluisse excommunicare, Phil. Prob. loco supra citato; ut res potius valeat quam pereat, & excommunicatio secundum causam suam reguletur, hoc est in proposito ut quemadmodum & quâ forma conventus cum Abbate promissit solutionem pensionis, ita quoque ob cessionem & reculationem solutionis excommunicari credatur. Quod latius deduci poterit, ubi in eo articulo versabitur causæ status: cùm in præfenti ad revocandum absolutionem ad cautelam satis sit de huiusmodi nullitate liquido non constare Domino Iudici. Cùm ergo appellantes non satis attulerint, ex quo liquido de iurisdictione Domini constare possit, neque etiam Dominus Iudex adhuc declaraverit se Iudicem huius causæ: metus contendit procurator Opponentis petitam absolutionem concedendam non esse, sed sibi concedendum terminum dicendi contra litteras Apostolicas & iurisdictionem Domini; qui tertius ex tunc semper prius est, & citato petenti denegari non potest.*

De appellationibus.

SUMMARIUM.

Appellatio coram Iudice interponenda.

1. Appellatio coram Iudice interponi debet.
2. Appellatio in absentia Iudicis quando valeat.
3. Apostoli repetendi sunt in termino iuris.
4. Apostolos petendi terminus quando incipiat currere.

CONSILIUM CLXIX.

DUO sunt prægnantes & concludentes causa, ob quas appellationi, quam Magister Petrus Vekemans interposuit à sententia per Dominos commillarios lata, deferri non debeat, sed per refutatorios apostolos illa rejici. Prior est dictæ appellationis nullitas, quæ scilicet intra triduum per statuta Vni-

versitatis interponendis appellationibus præscriptum interposita est, non in præsentia Dominorum Iudicum, sed in eorum absentia: * cuius generis appellatio permixta non est, quoties Iudicis, à quo provocatur, copia haberi potest, c. Pe debitus, c. ult. De appell. l. 1. §. dies D. Quando appell. fit. l. 1. c. De his qui per met. ind. Lapsus allegat. 39. latè Phil. Franc. in d. c. fin. vers. Item glossa, gloss. in c. Suggestum de appell. socius. conf. 39. nu. 9. vol. 4. Est namque in proposito manifestum, quod utriusque Iudicis copia commodissimè haberi potuit; cùm uterque in loco latæ sententiæ resederit, & neuter eorum latitaverit, sed in publico verlando sui copiam expeditissimam fecerit; quod sufficere debet ex sententia Philippi Franci, in d. c. fin. vers. sexto quaritur quando dicitur. Neque verò ad sustinendam istam appellationem sufficere potest, quod M. Petrus in ultimo momento dicti tridui venerit ad domos habitationis Dominorum Iudicum animo interponendi appellationem, & quod ipsi non repertis domi de eorum absentia protestatus coram Notario appellationem interposuerit. Nam id tunc tantum prodest, cùm copia Iudicis haberi non potest, non etiam quando copia ipsius esse potest; unde appellans non allegaverit nec protestatus sit, quod non potuerit habere copiam horum Iudicum (prout ex rei veritate allegare non potuisset) sed hoc tantum, quod illos in eo temporis momento domi non invenerit, non potest hæc sic interposita appellatio sustineri: ut proinde sibi imputare debeat appellans, quod vel prius hos Iudices non adierit, sed in extremo velut labentis tridui momento primum ad domos eorum iverit, & sic se ipsum coangustaverit & arctaverit, l. 2. §. si quis tamen cum posset D. Si quis caution. & c. vel saltem nondum planè lapsio triduo, quod de momento ad momentum computatur, eo momento temporis illos non adierit, quo ex communi more quisque paterfamilias domi esse solet, hoc est horâ prandij. † Deinde ut coram Notario & testibus in absentia Iudicis interposita appellatio valeat, hoc saltem necesse est, ut Iudici à quo intimetur; idque durante adhuc, non etiam lapsio termino appellandi, Phil. Franc. in d. fin. vers. in gloss. 2. l. Bonorum D. Rem tam haberi: id quod Magister Petrus non fecit nisi serius post lapsum terminum à statuto præscriptum. Nulliter enim fit, quod sit post terminum juris; cùm id quod ad illum permissum est, eo lapsio denegatum censeatur debet, l. quis fundum De contrah. empt.

Altera causa est, quod appellans apostolos debite non petierit: cùm enim per Dominos Iudices appellanti, inveniendi dictam suam appellationem in absentia interpositam, dictum esset, quod de apostolis responderent in termino juris, debebat appellans hoc temporis momentum sibi præscriptum diligenter observare, & in termino juris, hoc est ultima vel penultima die temporis, quod ad dandum apostolos Iudici præscriptum est, triginta scilicet dierum, apostolos formaliter petere, c. Ab eo & ibi gloss. De appell. lib. 6. & expressus in Clem. 1. eod. tit. & ibi gloss. in verb. infra dictum, vers. & nota quod licet: & ita quidem, ut quemadmodum non posset